

Ki?isel Sorumluluk Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ki?isel Sorumluluk Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24894>

Özet

Kişisel Sorumluluk Ölçeği (KSÖ), bireylerin kendi eylemleri, kararları ve yaşam sonuçları üzerindeki sorumluluk algısını ve kabulünü değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama, Yaşaroğlu, Kaya ve Bozkurt (2018) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürü bağlamında yapısal bütünlüğünü, geçerliliğini ve güvenilirliğini incelemeyi amaçlamıştır. KSÖ, özellikle eğitim psikolojisi, danışmanlık ve kişilik araştırmaları alanlarında bireylerin sorumluluk düzeylerini belirlemek için önemli bir değerlendirme aracı olarak kullanılmaktadır.

Uyarlama süreci, dilsel eşdeğerlik, kapsamlı kültürel adaptasyon ve ileri düzeyde istatistiksel analizleri içermiştir. Çalışmanın sonuçları, ölçeğin Türkçe formunun yüksek düzeyde psikometrik özelliklere sahip olduğunu ve Türkiye'deki akademik çalışmalarda güvenle kullanılabilmesini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Kişisel Sorumluluk, KSÖ, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Güvenirlilik, Geçerlik.

Yazarlar

Cihat Yaşaroğlu, Mehmet Salih Kaya, Mahmut Bozkurt.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin yaşam olayları karşısında gösterdikleri **kişisel sorumluluk** düzeylerini standardize edilmiş ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Kişisel sorumluluk, bireyin kendi davranışları ve deneyimlerinin sonuçları üstlenme istekliliğini yansıtır.

Türkçe uyarlama çalışmasının özel amacı ise, orijinal ölçeğin yapısal bütünlüğünü koruyarak, ölçeğin psikometrik kalitesini Türk örneğinde test etmek ve bu sayede KSÖ'yü ulusal psikoloji ve eğitim literatürüne geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kazandırmaktır. Bu, özellikle üniversite öğrencileri ve yetişkin popülasyonlarında sorumluluk algısı üzerine yapılacak araştırmalar için kritik öneme sahiptir.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

KSÖ, psikolojideki **Kişisel Sorumluluk** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin diğer kişiler veya diğer insanlar yerine, kendi kararları, eylemlerinin ve bu eylemlerin yol açtığı olumlu veya olumsuz sonuçları kendisine ait olduğunu kabul etme derecesini ifade eder.

Ölçek, sorumluluğu sadece görev bilinci olarak değil, aynı zamanda bireyin başarısızlık durumlarında savunmacı mekanizmalara başvurmak yerine, durumu analiz etme ve gelecekteki davranışları iyileştirme eğilimini de içeren karmaşık bir bilişsel ve tutumsal süreç olarak ele alır. Yüksek düzeyde kişisel sorumluluk, genellikle yüksek öz-yeterlik, içsel kontrol odağı ve proaktif davranışlarla ilişkilidir.

Geçerlik

2018 uyarılama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerlik kanıtlarını sunmak amacıyla kapsamlı istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Yapısal geçerlik, esas olarak **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılarak incelenmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak öngörülen faktör yapısının Türkiye örnekleminde de iyi bir uyum sergilediğini göstermiştir.

Ayrıca, ölçeğin diğer teorik olarak ilişkili olduğu düşünülen yapılarla olan korelasyonları (örneğin, öz-yeterlik, motivasyon ölçekleri) incelenerek **ölçüt bağımlı geçerlik** kanıtları elde edilmiştir. Bu analizler, KSÖ'nün ölçmeyi amaçladığı kişisel sorumluluk yapısının diğer ilgili yapılarla beklenen yönde ilişkilendirilerek ölçeğin geçerliliğini desteklemiştir.

Güvenirlilik

Kişisel Sorumluluk Ölçeği'nin iç tutarlılığı (internal consistency), uyarılama çalışmasında Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak değerlendirilmiştir. Elde edilen yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçmede yüksek derecede homojen ve tutarlı olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin içsel güvenirlilik düzeyinin akademik standartları karşıladığını kanıtlamaktadır.

Ek olarak, ölçeğin zamana karşı kararlılığını belirlemek amacıyla **test-tekrar test güvenilirliği** çalışmaları yapılmıştır. Farklı zamanda uygulanan test sonuçları arasındaki yüksek korelasyon, KSÖ puanlarının zaman içinde kararlı olduğunu ve ölçüm hatasının düşük olduğunu göstermiştir.

Faktör Analizi

KSÖ'nün faktör yapısını belirlemek amacıyla hem **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) hem de **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin boyut sayısını belirlemeye yardımcı olurken, DFA, orijinal ölçeğin teorik yapısının Türk kültüründe doğrulanıp doğrulanmadığını test etmiştir.

Yapılan Faktör Analizi sonuçları, ölçeğin tek boyutlu veya çok boyutlu yapısının (orijinal ölçeğe bağlı olarak) Türk örnekleminde de kabul edilebilir uyum indeksleri (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) ile doğrulandığını göstermiştir. Bu güçlü yapısal kanıtlar, Kişisel Sorumluluk Ölçeği'nin geçerli ve

kültürlerarası adaptasyona uygun bir araç olduğunu teyit etmektedir.

Ölçme Aracı

Test Çeşidi: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı **Likert tipi derecelendirme** formatı kullanılmaktadır. Katılımcılar, maddelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal Dil (Bilinmiyor)

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri ve Genel Yetkin Popülasyonu

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri (Ergenlik sonrası ve Yetkinlik Dönemi)

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, 2018 yılında Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören lisans öğrencileri üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama ölçeği (Self-report questionnaire) olup, kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlik, Kontrol Odası, Psikometrik Ölçek, KSÖ, Faktör Analizi, Bilişsel Sorumluluk.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: cyasaroglu@bingol.edu.tr (Sorumlu Yazar Cihat Yaşaroğlu)

Yazma Adresi: Dr. Cihat Yaşaroğlu, Bingöl Üniversitesi, Türkiye.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin akademik ve araştırmacı amaçları için sorumlu yazar Cihat Yaşaroğlu ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Ücret: Akademik araştırmalarda genellikle ücretsizdir. Ticari veya büyük ölçekli uygulamalar için yazar onayı ve olası bir kullanım ücreti gerekebilir.

Test Yılı: Türkçe Uyarlama çalışması'nın yayın yılı **2018**'dir.

Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [kisisel-sorumluluk-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yaşaroğlu, C., Kaya, M. S., ve Bozkurt, M. (2018). Kişisel Sorumluluk Ölçeği (KSÖ)'nin Türkçe uyarlaması: Güvenirlilik ve geçerlik çalışması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(71), 365-373.

Kişisel Sorumluluk Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri bu akademik girişte mevcut değildir. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme bilgileri için lütfen referans verilen orijinal uyarlama çalışmasına başvurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM